

Особено мнение на съдията Цанко Хаджистойчев

Особеното мнение е по въпроса: актът на Народното събрание от 30 юли 1993 г. в нарушение ли е на чл. 56 от Конституцията? Решението на Конституционния съд дава отрицателен отговор.

Не мога да се съглася със застъпеното становище поради следното:

1. Решението в тази част изпада в противоречие. В мотивите е посочено, че установеното с разпоредбата на чл. 56 от Конституцията право на защита е не само основно, но и универсално право. То не се ограничава в рамките на съдебния процес и намира реализация пред всички държавни учреждения, включително и чрез защитник. Това основно право е предоставено на всеки гражданин, за да защити нарушени или застрашени права или законни интереси. Решението стига до извода, че "то съществува не само за себе си, а като средство, което съдейства за реализирането на други права или законни интереси". Срещу казаното дотук не може да има възражения. Те са по-нататък, където смятам, че решението греши.

Прието е, че решението на Народното събрание за освобождаване на главния директор на БТА е публичноправен акт, който не навлизал в неговата лична сфера и не засягал негови лични права и законни интереси. Посочено е, че едно решение за освобождаване на конкретна личност от определена длъжност има неизбежни отражения в личностен план, а самият акт - нравствено-психологическо измерение. Това важало и когато съставлява акт на Народното събрание, но тези негови последици не били равнозначни на засягане на конкретни права. Вложеното разбиране не е приемливо. Не може да се поддържа сполучливо, че един акт за освобождаване от длъжност не засяга лични права и интереси и няма последици, освен от публичноправен характер. Решението на Конституционния съд неоснователно стеснява приложеното поле на чл. 56 от Конституцията.

С това то влиза в противоречие със собственото си правилно виждане за универсалност на регламентираното с посочената конституционна норма право на защита.

2. Тезата на решението на Конституционния съд за неприложимост на правото на

защита по отношение на визираната категория актове е подкрепена със суверенната воля на законодателния орган, който приема тези актове. В мотивите четем: "да се упражни защита срещу тази воля, означава тя да бъде отблъсната, да ѝ се попречи да се изяви". Нещата не са на местата си.

Защитата не е след приемането на акта, не е срещу формирана воля на решаващия орган и не е за да отблъсне тази воля. Защитата е в предхождащ момент и внасяйки светлина от другата страна тя по принцип ще спомогне за вземане на правилното решение.

3. За освобождения от длъжност е от значение не само самият факт - уволнението. За него е важно защо и по какви причини е то. В конкретния случай до акта на Народното събрание се е стигнало след проекторешение, придружено от мотиви. Вносителите на проекта са твърдяли, че главният директор на БТА системно и открито изразявал в различни средства за масово осведомяване отрицателното си отношение към държавните институции и най-вече към президента и правителството, че ръководената от него БТА правила тенденциозни опити за дезинформация и пр. Твърденията са за сериозни нарушения.

Такива твърдения неминуемо рефлектират в личната сфера на лицето и могат да засегнат с отрицателен знак неговата чест, достойнство и добро име. За всяко длъжностно лице съществува интерес да се защити при освобождаване от длъжност. За главния директор на БТА, при твърдяните обвинения, този интерес е бил породен в най-висока степен. Наложително е било да му се осигури правото на защита, а не да се игнорира нормата на чл. 56 от Конституцията.

4. Както се изтъкна, правото на защита по чл. 56 от Конституцията е основно лично право, с универсален характер. То принадлежи на всеки гражданин за защита на всички негови права и законни интереси, които са нарушени или застрашени. Проявните форми могат да бъдат различни в зависимост от това, къде то се реализира. Прецизността на характеристиката изисква да се подчертае, че правото на защита е установено от Конституцията като едно абсолютно право, което не търпи ограничения. С него разполагат всички длъжностни лица, вкл. и тези, които се избират и освобождават от длъжност с акт на Народното събрание. Ръководителите на национални институции, макар да изпълняват публичноправни функции, не престават да бъдат носители на личните си права. Правото на защита се отнася и за тях. Да се приеме друго, както гласи в крайна сметка решението на Конституционния съд по

този въпрос, намирам за погрешно и в несъответствие с чл. 56 от Конституцията.

Ето защо подписах решението с особено мнение.